

Elva skal leve!

Taler

Hans G. Øvregård

Dato

14 oktober 1970

Sted

Masi

- 1 Det holder på å skje noe som vi ikke alle er klar over. Nå holder de på å føre Masis befolkning bak lyset. Nå skal de spare Masi, men de skal likevel lage demning der nede og lette vannstanden slik at den stiger fra Cavco og til jevnt med det som den er i Masi. Og jeg har hørt at det skal settes en demning like
- 5 ovafor Storfossen, ovafor Masi, og vannet skal føres ned til Virdneguiokka gjennom kanaler. Det skaper uhorvelige problemer her om vinteren. Det blir jo skodde, som mange har fortalt.

- Vi vet at ved Biggejavrrre, der er det veldig fine jordbruksområder akkurat på
- 10 nordenden av vannet, og litt på sydenden. Der kunne man virkelig drevet jordbruk, men jeg tror faktisk at det er disse planene som har gjort at ikke noen har slått seg ned der. Det er ikke så lenge siden vi har fått helårsvei dit. Så har vi disse multemyrene ved Biggejavrrre, men nå skal det bli et magasin, så vannet vil stige med ti meter og flomme utover de multemyrene som er der. Da forsvinner
- 15 jo også den næringen som folk har hatt før. Likeså vil fiskebestanden bli ødelagt.

- Så har vi Stuorajavrrre. Der er det fine jordbruksområder mot Tromsgrensa, et område som nesten kan sidestilles med det i Kautokeino. Det er så fin skog mot
- 20 Tromsgrensa at jeg har ikke sett maken, og de som ikke har vært der anbefaler jeg å ta en tur en sommerferie for å se. Det er virkelig et område! Hadde Kautokeino kommune bygd en jordbruksvei dit, kunne det vært plass for mange jordbrukere oppe i den dalen.

- 25 Så har vi dette her Masijavrrre. Der har vi jo også multemyrer rundt vannet. Hvis vannet stiger, blir multemyrene ødelagt og det jordbruket som man har hatt til nå, det vil også bli ødelagt. Likeså vil vannet i magasinene av og til stige og av og til minke, og det skaper kanskje mye mer problemer for reindriften enn akkurat her i Masidalen, for det omfatter større områder.

Så har vi Joatkajavrre og Jiesjavrre. Det er områder hvor magasiner også vil berøre en del av flyttsamene i Karasjok. Og jeg kan ikke skjønne det i dag at Karasjok er så taus, men jeg tror at de er helt uvitende om hva som skjer her
35 oppe. Forresten ligger Karasjok så langt unna, en tredve mil unna, at de tenker at det ikke er noen fare ennå.

Så var det Jiesjavrre. Der er terrenget så flatt at hvis vannet stiger to meter, så vil det kanskje gå flere kilometer innover viddene og da forsvinner jo de store
40 multemyrene som er rundt vannet. Vi skal også være klar over at de beste beiteområdene er de som ligger helt inntil vannet. Hvis disse områdene skal reguleres, vil det medføre at reindriften må drives oppe på de toppene som blir igjen oppe på Finnmarksvidda. Hvis dere har vært oppe på de toppene, så trenger jeg ikke forklare hva som er der. Der er det stein. Hvis man har
45 boreutstyr, finner man kanskje malm - jeg veit ikke.

Det var dét.

Så har jeg et spørsmål til dem som har fått i stand dette møtet: Hvorfor er ikke
50 reindriftsamenes lokallag i Kautokeino og Norske Samers Riksforbunds representanter innbudt til møtet? Dette berører jo samiske saker som Riksforbundet og flyttsamelaget i Kautokeino arbeider med! Nå ser vi jo på skissene her at dette omfatter sentrale deler av Finnmarksvidda. Hvis dette er en orientering bare til Masi-folk, så er jeg fornøyd, men hvis det skal bli med bare
55 dette ene møtet, så er jeg ikke fornøyd. For jeg mener at lokallaget i Kautokeino og Riksforbundet bør kobles inn her.

Jeg må si at Aksjonsutvalget her, de skulle gitt - hva skal jeg kalle det - de skulle sendt telegrafisk bud utover om at nå skjer det.

60 Nå skjer det!

Nå må dere våkne!

65 Men det nytter vel ikke å vekke -

Her er det kanskje ikke mer enn ti, tjue mennesker som bor ved Mollisjok. Det nytter ikke. Her må det til et større apparat. Da meiner jeg at Kautokeino

70 kommunestyre har vært veldig passiv i den saken her. Det har vært veldig stille. Karasjok kommune har ikke sagt noen ting. Og når vi ser til Alta, ja, der høres ingen ting. Det virker som om hele Alta er enig i at Kautokeino-Alta-vassdraget skal utbygges. Det virker sånn. Opinionen i Alta, den må vekkes. De veit ikke hva som vil skje før demningen kommer, men da er det for seint!

75

For å gå tilbake til det fylkesmannen sa, at det er fattigmanns strøk eller fattigmanns gårder dette her oppe - det er jo klart at det blir fattigmanns gårder, fylkesmannen holder jo på å lage det til fattigmanns gårder! Nå skal han demme ned alt; det skal ikke bli noen ting igjen. Nå er planen til og med utvida til å
80 omfatte hele vidda. Først skal de rydde bort det som er nede i dalbunnene, så skal de klatre opp på fjelltoppene og rydde naturen der - så alt fjernes.

Det er en kamp om den samiske befolkning.

85 Det minner om de eldgamle tider, da de ble jaget og de måtte betale skatt hit og skatt dit. Det virker på samme måte nå, og hvis denne politikken ikke kan stoppes snarest, så vet jeg ikke hvordan det går med den samiske befolkning her på vidda, det er en katastrofe for den.

90 Jeg håper den norske befolkning er med og hjelper så godt den kan og arbeider mot denne utbyggingen på Finnmarksvidda. Det burde den norske befolkningen i Finnmark også være interessert i, for den har like mye nytte av Finnmarksvidda som samene har.

95 Turistselskapene, flyselskapene - de selger jo faktisk Finnmarksvidda til Italia og Spania, og kanskje til statene sørover. De reklamerer med at her er det fiskevann og her er det multemyrer, her er det fri natur. Jeg tror faktisk at her kunne det vært et større apparat med enn bare Masis befolkning og Kautokeino Samiid Særvi. Det er for snevert at bare de er med.

100

Kilde

105 Mikkelsen, Magnar (1980) Elva skal leve, s.24-26, Oslo Mikkelsen, Magnar (1971) Masi Norge, Oslo, s.48 og 90

URI

110

115

120

125

130

135

140

145